

fallit og kunde ikke give mig nogen som helst Antydning af, hvordan den statssocialistiske Idé skulde gennemføres i Landbruget. Det ærede Medlem mente, at det var ganske umuligt at angive, hvorledes Landbruget vilde forme sig f. Eks. om 5 Aar, og at jeg ikke vilde være i Stand til at sige ham dette, hvis han spurgte mig derom. Jeg vil dog hertil bemærke, at det er jeg meget vel i Stand til, thi hvis ikke Lovgivningsmagten griber ind paa ganske særlig Maade, vil Landbruget forme sig om 5 Aar, akkurat som det former sig nu. Landbruget maa i Praksis rette sig efter Markedets Behov, og det er muligt, at man f. Eks. om 5 Aar maa indrette sig mere paa Kornsalg end paa Produktionen af Flæsk og Smør. Det er muligt, men det er jo et Spørgsmaal, som i ingen Henseende vedrører Tanken om den statssocialistiske Idés Gennemførelse.

Det ærede Medlem vilde antyde, hvorledes Begyndelsen skulde gøres, og han nævnte i saa Henseende to Ting, for det første Socialdemokratiets Stilling til Spørgsmaalet om Statens Overtagelse af Len og Stamhuse og dernæst Statshusmandsbrugene. Jeg forstaaer dog ikke, hvorfor det ærede Medlem har nævnt Statshusmandsbrugene, thi disse er jo i ingen Henseende under statssocialistisk Driftsform. Statshusmandsbrugene føjer sig ind som et naturligt Led i de for Landbruget bestaaende Driftsformer, og saa vidt jeg ved, er de allesammen eller den allerstørste Del af dem inde under den Fællesdrift, som Landbruget driver, og som f. Eks. Dr. David, som jeg nævnte forleden Dag, anbefaler og roser i saa høje Toner; men det har jo ikke noget med den statssocialistiske Driftsform at gøre. Hvad angaar Spørgsmaalet om Lens og Stamhuses Overgang til Statseje, tror jeg, at det ærede Medlem svæver i en Vildfarelse, naar han mener, at Ejendomsformen er afgørende med Hensyn til den statsocialistiske Idés Gennemførelse, thi saavel Ejendomsretten som Brugsretten kan i samme Grad bygge paa det private Initiativ, det gælder ogsaa for Landbruget. Statens Overtagelse af Jorden rummer slet ikke det statsocialistiske Princip. Georgeisterne hævder f. Eks. ogsaa, at Jorden skal være Samfundseje ud fra den socialekonomiske Hovedopfattelse, at Jordrenten i Stedet for at flyde ind i Privatkapitalisternes Lommer i Form af Rente skal gaa ind i Statskassen i Form af Skatter til Afløsning af de andre direkte og indirekte Skatter og under en saadan Form, at Jordværdistigningen kommer det arbejdende Samfund til gode. Men Georgeisterne,

som altsaa ogsaa hævder Statens Overtagelse af Jorden, bygger netop paa Individualismens Princip i absolut Modsætning til det statssocialistiske Princip. Ejendomsformen har altsaa ikke noget at sige i den Henseende, det, som har Betydning, er den socialistiske Organisation, som skal gennemføres, og hvorefter hele Bedriften skal reguleres.

Den eneste Realitet i det ærede Medlems Svar til mig skulde vel ligge deri, at der, som han sagde, maatte gøres en hel Del Forsøg, naar Staten havde overtaget Len og Stamhuse, men det ærede Medlem sagde intet om, hvad disse Forsøg skulde gaa ud paa. Man kan ogsaa meget godt gøre Forsøgene, men efter hvad det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) en Gang udtalte under en Diskussion, er det en langsom Vej at gaa. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds sagde nemlig, at efter 100 forskellige Forsøg kunde man maaske naa til en til Vished grænsende Sandsynlighed, men heller ikke mere. Det synes altsaa, som sagt, at være en lang Vej at gaa, naar man gennem saadanne Forsøg skulde naa til at udforme den statsocialistiske Idé for Landbrugets Vedkommende, og derfor begriber jeg ikke, hvorledes det ærede Medlem kunde give Anvisning paa Gennemførelsen af Statsocialismen som Botemiddel under de uheldige Forhold, som Krigen har ført ind over os, thi her har vi jo Brug for de gode Raad lige i Øjeblikket og mindre Brug for dem, som henviser til en saa fjern Fremtid, at vi ikke kan overskue den.

Nej, det, som laa i mit Spørgsmaal, og som jeg havde ventet at faa noget at vide om, var det organisatoriske Grundlag, som det ærede Medlem vilde ind paa, naar Socialismen skulde praktiseres i Landbruget. Jeg vilde have sat Pris paa at faa noget at vide om, hvad der skulde ske, om Staten skulde træffe Bestemmelse f. Eks. med Hensyn til Saasæden og Sædarterne, om Staten skulde overtage Konverteringen af Høsten o. s. v. Men alt dette fik jeg ikke noget som helst Svar paa, intet fik jeg at vide. Jeg kunde tænke mig, at naar jeg kun fik en Henvisning til visse Forsøg, som skulde foretages i en nærmere eller fjernere Fremtid, er det ikke uden Forbindelse med de nær forestaaende Valg, idet det ærede Medlem maaske ikke fandt det taktisk klogt at kaste Spørgsmaalet om de statsocialistiske Ideers Gennemførelse i Landbruget ud til Diskussion i Øjeblikket. Dette synes ogsaa at fremgaa af det ærede Medlems Forsikring om, at der ikke var